



Prediction of Family Function Based on Couples' Communication Patterns and Perceived Social Support in Nurses of Hormozgan University of Medical Sciences

Mohammad Reza Farshad ^{1,*}, Samaneh Najarpourian ², Mojtaba Salmabadi ³

¹ PhD Student, Department of Counseling, Faculty of Humanities, Hormozgan University, Bandar Abbas, Iran

² Assistant Professor, Department of in Counseling, Faculty of Humanities, Hormozgan University, Bandar Abbas, Iran

³ MA, Department of Family Counseling, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

* **Corresponding author:** Mohammad Reza Farshad, PhD Student, Department of Counseling, Faculty of Humanities, Hormozgan University, Bandar Abbas, Iran. E-mail: Mohamadfarshad70@gmail.com

Received: 20 Sep 2017

Accepted: 04 Feb 2018

Abstract

Introduction: The prevailing atmosphere of the family is the foundation of many of the issues people experience at all stages of life. Family function is affected by several factors. The purpose of this study was to predict family function based on communication patterns and perceived social support in nurses of Hormozgan University of Medical Sciences.

Methods: This descriptive study had a correlational design. The statistical population of this study was all married nursing students of Hormozgan University of Medical Sciences during the academic year of 2012 to 2013. Using Morgan's table, 221 people (126 males and 95 females) were selected using the available sampling method and Epstein, Baldwin and Bisbev family function questionnaire (1983), Fitzpatrick and Ritchie communication patterns (1990) and perceived support by Wax et al. (1986). The SPSS 16 software was used to analyze the data and Pearson correlation and multiple regression tests were used to examine the hypotheses.

Results: The results showed that there was a positive and significant relationship between the components of communication patterns and perceived social support. Furthermore, the components of conversation, consistency, family support and friends significantly predicted the function of the family.

Conclusions: Communication patterns and social support play a significant role in family function and function of the nursing community.

Keywords: Family Function, Communication Patterns, Perceived Social Support, Nurses



پیش بینی کارکرد خانواده بر مبنای الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی ادراک شده در دانشجویان متأهل پرستاری دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان

محمد رضا فرشاد^{۱*}، سمانه نجارپوریان^۲، مجتبی سلم آبادی^۳

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

^۲ استادیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

^۳ کارشناسی ارشد، گروه مشاوره خانواده، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

* نویسنده مسئول: محمد رضا فرشاد، دانشجوی دکتری تخصصی، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران. ایمیل: Mohamadfarshad70@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۱۱/۱۵

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۰۶/۲۹

چکیده

مقدمه: جو حاکم بر خانواده زمینه‌ساز بسیاری از مسائل افراد در تمامی مراحل زندگی است. و کارکرد خانواده تحت تأثیر عوامل متعددی است. پژوهش حاضر با هدف پیش بینی کارکرد خانواده بر مبنای الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی ادراک شده در پرستاران دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان صورت گرفت.

روش کار: این مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان متأهل پرستاری دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ بودند. که با استفاده از جدول مورگان تعداد ۲۲۱ نفر (۱۲۶ مرد، ۹۵ زن) که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه عملکرد خانواده اپشتاین، بالدوین و بیشاب (۱۹۸۳)، الگوهای ارتباطی فیتزپاتریک و ریچی (۱۹۹۰) و حمایت ادراک شده واکس و همکاران (۱۹۸۶) را تکمیل نمودند. جهت تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS ۱۶ و برای بررسی فرضیه‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به شیوه همزمان استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین مؤلفه‌های الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی ادراک شده با کارکرده خانواده رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. مؤلفه‌های گفت‌وگوشنود، همنوایی، حمایت خانواده و دوستان می‌توانند به شکل معنی‌داری کارکرد خانواده را پیش‌بینی نمایند.

نتیجه گیری: الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی، در عملکرد و کارآرایی خانواده جامعه پرستاران، نقش به‌سزایی را ایفا می‌کنند.

واژگان کلیدی: کارکرد خانواده، الگوهای ارتباطی، حمایت اجتماعی ادراک شده، پرستاران

تمامی حقوق نشر برای انجمن علمی پرستاری ایران محفوظ است.

مقدمه

اتفاق می‌افتد و چگونگی عملکرد آن می‌تواند یک عامل کلیدی در ایجاد انعطاف‌پذیری و کاهش خطرات و کاهش خطرات فعلی و آینده مرتبط با رویدادهای ناگوار و شرایط نامناسب باشد (۱). عملکرد خانواده عبارت است از چگونگی ارتباط، تعامل و حفظ روابط، چگونگی تصمیم‌گیری‌ها و حل مشکلات اعضای خانواده است، به عبارت دیگر، عملکرد خانواده جنبه مهم محیط خانواده است که سلامت جسمانی، اجتماعی و هیجانی کودکان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۲). فاکتورهای زیادی در افزایش عملکرد و کارآرایی خانواده نقش دارند، یکی از این عوامل الگوهای ارتباطی بین افراد است. الگوهای ارتباطی ساختار علمی از دنیای ظاهری خانواده است که بر اساس ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر و اینکه اعضا چه چیز به یکدیگر می‌گویند و چه کار انجام می‌دهند و اینکه چه معنایی از این

از جمله مشاغل پر تنش که می‌تواند فرد را درگیر خود سازد، پرستاری است. پرستاران از اعضای مهم در سیستم خدمات سلامت هستند که جامعه بشری به خدمات آن‌ها نیازمند است. به اعتقاد کریز واکز (۱) پرستاران به دلیل شرایط شغلی از جمله پایین بودن حمایت سازمانی، تعداد نوبت‌های کاری، سختی کار، ساعات کاری طولانی و غیره بیش‌تر در معرض کاهش عملکرد در خانواده هستند و هر ساله تعداد زیادی از پرستاران به دلیل فقدان رضایت شغلی، کارشان را ترک می‌کنند که این امر علاوه بر اتلاف هزینه‌های صرف شده برای آموزش آن‌ها، موجب از دست‌دادن مهارت‌ها، تخصص و منابع نیز می‌شود. شرایط سخت و استرس آور شغل پرستاری با زندگی خانوادگی پرستاران مرتبط است و عملکرد خانواده آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، از سویی آنچه در درون خانواده

عملکرد خانواده، مقیاس الگوهای ارتباطی و مقیاس حمایت اجتماعی ادراک شده بود. **مقیاس سنجش عملکرد خانواده،** این پرسشنامه دارای ۶۰ سؤال است که برای سنجش کارکرد خانواده توسط ایشتاین، بالدوین و بیشاب در سال ۱۹۸۳ بر مبنای الگوی مک مستر تدوین شد. شش بعد از عملکرد خانواده (حل مسئله، ارتباطات، نقش‌ها، پاسخگویی، درگیری عاطفی، کنترل رفتاری) را بر روی یک مقیاس چهاردرجه‌ای (کاملاً موافقم: ۱، کاملاً مخالفم: ۴) می‌سنجد. در این پرسشنامه علاوه بر شش خرده مقیاس یک مقیاس دیگر هم وجود دارد که عملکرد عمومی خانواده را می‌سنجد (۱۳). در پژوهشی پایایی این پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ برای کارکرد کلی ۰/۹۲، حل مسئله ۰/۷۴، ارتباط ۰/۷۵، نقش‌ها ۰/۷۲، همراهی عاطفی ۰/۸۳، کنترل رفتار ۰/۷۲ و آمیزش عاطفی ۰/۷۸ گزارش شد. همچنین روایی پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی بررسی و زیرمقیاس‌های آن تأیید شد (۱۳). در پژوهشی دیگر، ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ و برای خرده مقیاس کارکرد کلی ۰/۷۸، حل مسئله ۰/۷۲، ارتباط ۰/۷۰، نقش‌ها ۰/۷۱، همراهی عاطفی ۰/۷۳۶، کنترل رفتار ۰/۶۶ و آمیزش عاطفی ۰/۷۱ گزارش شد. همچنین پایایی آزمون باز آزمون برای زیرمقیاس‌ها به ترتیب برای خرده مقیاس کارکرد کلی ۰/۷۹، حل مسئله ۰/۷۷، ارتباط ۰/۷۲، نقش‌ها ۰/۸۰، همراهی عاطفی ۰/۵۵، کنترل رفتار ۰/۷۵ و آمیزش عاطفی ۰/۷۲ گزارش کردند (۱۴). مقیاس الگوهای ارتباطی، این ابزار یک پرسشنامه خود سنجی است که توسط فیتزپاتریک و ریچی در سال ۱۹۹۰ طراحی شد و میزان موافقت یا عدم موافقت پاسخ‌دهنده را با ۲۶ گویه که درباره وضعیت ارتباطات خانواده هست در دامنه ۵ درجه‌ای (کاملاً موافقم: نمره صفر، کاملاً مخالفم: ۴) مورد سؤال قرار می‌دهد. ۱۵ گویه اول مربوط به بعد جهت‌گیری گفت‌وگوشوند و ۱۱ گویه بعدی مربوط به جهت‌گیری هم‌نوایی است. هر آزمودنی دو نمره از این ابزار به دست می‌آورد. نمره بیشتر در هر مقیاس به این معناست که آزمودنی در خانواده خود به ترتیب جهت‌گیری گفت‌وگوشوند یا هم‌نوایی بیشتری را دارد (۴). فیتزپاتریک و ریچی در مطالعه دیگری گزارش داده‌اند ضریب پایایی به روش آزمون باز آزمون سه گروه سنی متفاوت بعد از یک دوره سه‌هفته‌ای در مورد جهت‌گیری گفت‌وگوشوند نزدیک به ۱ و در مورد جهت‌گیری هم‌نوایی بین ۰/۹۳ - ۰/۷۳ بوده است (۹). در پژوهشی روایی آن تأیید شد و ضریب پایایی باز آزمایی برای مقیاس جهت‌گیری گفت‌وگوشوند برابر ۰/۸۴ و در مورد مقیاس جهت‌گیری هم‌نوایی ۰/۷۸ به دست آمد (۱۵). مقیاس حمایت اجتماعی ادراک شده، این آزمون توسط واکس و همکاران در سال ۱۹۸۶ ساخته شد و دارای ۲۳ سؤال است که میزان حمایت اجتماعی را در سه حوزه خانواده، دوستان و سایر منابع دیگر اندازه‌گیری می‌کند که به‌صورت بلی و خیر با نمرات صفر و یک نمره‌گذاری می‌شود (۱۶). روایی این پرسش‌نامه بر اساس سازه‌های نظریه حمایت اجتماعی کوب تدوین شده و از روایی قابل قبولی برخوردار است و در پژوهش وی همسانی درونی این ابزار به روش آلفای کرونباخ بین ۰/۷۷ تا ۰/۸۲ گزارش شد (۱۷). پیربازی و همکاران در ایران همسانی درونی این ابزار به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند (۱۸). براین اساس پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی در میان دانشجویان متأهل پرستاری توزیع شدند و بعد از گردآوری داده‌ها مورد تحلیل قرار گرفته شدند. در این پژوهش تمامی اصول اخلاقی مرتبط از جمله محرمانه بودن پرسشنامه‌ها، رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان در پژوهش و اختیار خروج از پژوهش رعایت شده است. برای تجزیه و تحلیل

ارتباطات دارند، تعریف می‌شود (۴). تحقیقات نشان می‌دهند که آموزش الگوهای ارتباطی زوجین بر عملکرد خانواده‌ها تأثیرگذار است (۵). در همین راستا پژوهش حکایت از این دارد که الگوهای ارتباطی زوجین در رضایت‌مندی زناشویی (۶)، ارتقاء سلامت عمومی (جسمی و روان‌شناختی) مؤثر است (۷). متغیر دیگری که در پژوهش حاضر به آن پرداخته می‌شود، حمایت اجتماعی ادراک شده است. حمایت اجتماعی مفهومی چندبعدی است که به اشکال و طرق مختلفی تعریف شده است برخی از پژوهشگران، حمایت اجتماعی را میزان برخورداری از محبت، همراهی، مراقبت، احترام، توجه و کمک دریافت شده توسط فرد از سوی افراد یا گروه‌های دیگر نظیر اعضای خانواده، دوستان و دیگران مهم تعریف کرده‌اند (۸). در مجموع شاید حمایت اجتماعی یعنی این احساس که شخص مورد توجه دیگران است و دیگران برای او ارزش قائل‌اند و این که او به یک شبکه اجتماعی متعلق است (۹). نتایج پژوهشی نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده، سخت‌رویی روان‌شناختی و الگوی ارتباطی گفت‌وگوشوند با کیفیت زندگی بیماران مبتلا به دیابت نوع دو رابطه مثبت و معنادار و الگوی ارتباطی هم‌نوایی با کیفیت زندگی بیماران مبتلا به دیابت نوع دو رابطه منفی و معنادار داشت. در یک مدل پیش‌بین حمایت اجتماعی ادراک شده، الگوی ارتباطی گفت‌وگوشوند، سخت‌رویی روان‌شناختی و الگوی ارتباطی هم‌نوایی توانستند ۷/۵۴ درصد از تغییرات کیفیت زندگی بیماران مبتلا به دیابت نوع دو را پیش‌بینی کنند (۱۰). همچنین مطالعه‌ای دیگر نشان داد که سبک زندگی و حمایت اجتماعی پیش‌بینی کننده رضایت زناشویی هستند (۱۱). مفاهیم کار و خانواده بیش‌ترین و قوی‌ترین پیوند را با فرد و جامعه دارند، به طوری که ایجاد تعادل بین آن‌ها ارزش و اهمیت بالایی دارد. بعلاوه بسیاری از پرستاران امروزه با چالش متعادل‌سازی نقش‌های شغلی و خانوادگی خود مواجه هستند. هنوز دقیقاً مشخص نیست که چگونه و چه تعداد از پرستاران را تجربه می‌کنند و کدام یک از ابعاد آن می‌تواند تأثیر بیشتری بر عملکرد پرستاران داشته باشد، اما نتایج مطالعات، شیوع و تکرار بالای این پدیده را نشان می‌دهد (۱۲). از آنجاکه حمایت اجتماعی می‌تواند با کارکرد خانواده و الگوهای ارتباطی خانواده‌ها مرتبط باشد و با توجه به اینکه پژوهشی در راستای ارتباط متغیرهای مذکور در جامعه هدف یعنی پرستاران انجام شده است و خلأ پژوهشی در این زمینه احساس می‌شود، لذا محقق در این زمینه تلاش می‌کند تا به پیش‌بینی کارکرد خانواده بر مبنای الگوهای ارتباطی زوجین و حمایت اجتماعی ادراک شده در پرستاران دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان بپردازد؛ و در پی پاسخ به این سؤال است که آیا کارکرد خانواده بر مبنای الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی ادراک شده قابل پیش‌بینی است یا خیر؟

روش کار

روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان متأهل پرستاری دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ بودند (حدود ۵۰۰ نفر)، که با استفاده از جدول مورگان تعداد ۲۲۱ نفر، به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. دارا بودن حداقل یک سال کار بالینی، داشتن سلامت روان، تأهل از معیار ورود به مطالعه بود. همچنین عدم تمایل به همکاری، نداشتن سلامت روان و نداشتن کار بالینی و مجرد بودن از معیارهای خروج بود. ابزار گردآوری اطلاعات، شامل پرسش‌نامه‌های مقیاس سنجش

داده‌ها از نرم افزار SPSS و جهت تحلیل داده‌ها از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به شیوه همزمان استفاده شد.

یافته‌ها

از مجموع ۲۲۱ نفر شرکت کننده مورد مطالعه ۱۲۶ نفر (۵۷ درصد) مرد، ۹۵ نفر زن (۵۳ درصد) و همچنین ۲۹ نفر در سال اول و دوم تحصیل (۱۳/۱۲ درصد) و ۷۰ نفر در سال سوم و چهارم تحصیل (۳۱/۶۷ درصد) و ۹۶ نفر در دوره کارآموزی (۴۳/۴۳) مشغول به تحصیل بودند. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در **جدول ۱** گزارش شده است.

چنانچه در جدول ۱

نشان داده شده است همه متغیرهای پژوهش دارای قدر مطلق ضریب چولگی کوچکتر از ۳ و قدر مطلق ضریب کشیدگی کمتر از ۱۰ هستند، بنابراین تخطی از بهنجار بودن داده‌ها قابل مشاهده نیست. همچنین نتیجه گرفته می‌شود که توزیع داده‌ها (پاسخ‌های پرسش‌نامه‌ها) از توزیع نرمال پیروی می‌کند؛ بنابراین از آزمون‌های آماری پارامتریک در ادامه استفاده خواهد شد.

جدول ۱: یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی	Z	P
عملکرد خانواده	۸۴/۶۵	۵/۷۴	-۰/۵۴	۱/۰۳	۰/۱۲	۰/۲۸
جهت گیری گفت و شنود	۱۵/۴۳	۴/۸۳	۰/۳۲	۱/۰۰	۰/۰۵	۰/۲۰
جهت گیری همنوایی	۱۳/۹۸	۴/۸۱	۰/۱۰	۰/۰۶	۰/۰۹	۰/۴۳
الگوهای ارتباطی کلی	۳۴/۱۶	۴/۰۲	۱/۳۹	۲/۳۹	۰/۰۷	۰/۲۰
حمایت خانواده	۱۷/۰۱	۴/۷۲	-۰/۵۴	۱/۰۳	۰/۰۷	۰/۲۰
حمایت دوستان	۱۳/۲۱	۴/۴۷	-۰/۳۵	۰/۰۶	۰/۱۰	۰/۱۸
حمایت دیگران	۱۹/۲۹	۱۱/۳۷	۰/۳۱	۰/۶۶	۰/۰۶	۰/۲۰
حمایت اجتماعی کلی	۶۱/۸۳	۶/۷۰	-۰/۸۸	۲/۸۷	۰/۰۸	۰/۲۰

جدول ۲: نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین مؤلفه‌های الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی ادراک شده با کارکردهای خانواده

شاخص آماری متغیرها	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
کارکرد خانواده و همنوایی	۰/۴۱	۰/۰۱۴
کارکرد خانواده و گفت و شنود	۰/۵۲	۰/۰۰۱
کارکرد خانواده و الگوهای ارتباطی	۰/۴۵	۰/۰۱
کارکردهای خانواده و حمایت خانواده	۰/۴۷	۰/۰۱
کارکردهای خانواده و حمایت دوستان	۰/۲۷	۰/۰۱۳
کارکرد خانواده و حمایت دیگران	۰/۳۹	۰/۰۱
کارکرد خانواده و حمایت اجتماعی ادراک شده به طور کلی	۰/۴۱	۰/۰۱

جدول ۳: خلاصه آماره‌های مربوط به برازش مدل

مدل	R	R مجذور	خطای استاندارد برآورد	آماره دوربین-واتسون
۳	۰/۵۱۵	۰/۲۶۵	۹/۹۳	۱/۷۱۶

جدول ۴: نتایج آزمون تحلیل واریانس

مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنی داری
۳					
رگرسیون	۲۸۴۸/۸۸	۳	۹۴۹/۶۲	۹/۶۱۷	۰/۰۱
باقیمانده	۷۸۹۹/۶۸	۲۱۷	۹۸/۷۴		

کل	۱۰۶۵۳/۵۷	۲۲۰
----	----------	-----

جدول ۵: تحلیل رگرسیون همزمان برای پیش بینی متغیر کارکرد خانواده و توسط مؤلفه‌های متغیرهای پیش بین

مدل	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	T	سطح معنی داری	شاخص‌های هم خطی
	B	Beta			VIF Tolerance
۳					
ثابت	۱۰۲/۰۹		۸/۴۲	۰/۰۰۱	
همنوایی	۰/۷۷	۰/۲۷	۲/۶۹	۰/۰۰۹	۱/۱۳ ۰/۸۸
گفت و شنود	۰/۶۵	۰/۲۶	۲/۴۷	۰/۰۱	۱/۱۵ ۰/۸۶
خانواده	۰/۴۷	۰/۲۳	۲/۰۰	۰/۰۴	۱/۰۶ ۰/۹۴
دوستان	۰/۴۳	۰/۱۴	۳/۱۰	۰/۰۱	۱/۱۵ ۰/۸۶

ارتباطی سازنده متقابل با کارکرد خانواده رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین در مطالعه‌ای دیگر دارابی (۲۰) نشان داده شد که الگوهای ارتباطی اجتناب متقابل و توقع کناره‌گیری با کارکرد خانواده رابطه منفی و معناداری دارند. تحقیقات گسترده در ایران و جهان در حوزه خانواده نشان می‌دهد که مهم‌ترین عامل در توفیق زندگی زناشویی و خانوادگی ارتباط، همان گفت‌وگو بین زن و شوهر و دیگر اعضای خانواده است. ارتباط و گفت‌وگو، دنیای مشترک اعضای خانواده را تشکیل می‌دهد. لحن کلام و واژگانی که استفاده می‌شود خواه محبت‌آمیز و با احترام یا خشم‌آلود و رنج‌آور باشد، نگرش اعضای خانواده را به یکدیگر نشان می‌دهد. خانواده محیط مهمی است که با طیف وسیعی از رفتارهای اجتماعی و هیجانی فرزندان ارتباط دارد (۲۱)، در جهت‌گیری گفت‌وگوشنود، همه اعضای خانواده تشویق به شرکت آزادانه و راحت در تعامل، بحث و تبادل نظر درباره طیف وسیعی از موضوعات می‌شوند و در جهت‌گیری همنوایی بر روی همسان بودن نگرش‌ها، ارزش‌ها و عقاید تأکید می‌شود (۲۲)، لذا در صورتی که الگوهای ارتباطی افراد در خانواده‌ها درست شکل گیرد، عملکرد خانواده افزایش می‌یابد. در تبیینی دیگر می‌توان گفت که وقتی که افراد در ارتباطات خود از الگوهای سازنده استفاده می‌کنند، از رفتارهای مخرب پرهیز و برای حفظ و تداوم رابطه سالم تلاش می‌کنند، احساس می‌کنند همدیگر را درک می‌کنند، احساساتشان را به طور مناسب بروز داده و برای مشکل ارتباطی پیشنهاد راه حل داده و با هم مذاکره می‌کنند، در نتیجه از زندگی خود لذت بیشتری می‌برند، و عملکرد و کارآرایی خانواده بهبود می‌یابد. دیگر یافته پژوهش نشان داد که بین مؤلفه‌های حمایت اجتماعی ادراک‌شده با کارکرده خانواده رابطه مستقیمی وجود دارد؛ و از بین مؤلفه‌های حمایت اجتماعی تنها ابعاد خانواده و دوستان، قابلیت پیش‌بینی کارکردهای خانواده را دارند. یعنی هر چه میزان حمایت اجتماعی افزایش یابد، عملکرد خانواده افزایش می‌یابد. مطالعه حاضر با پژوهش‌های مشابه پیشین از جمله در پژوهشی که توسط ونگ (۲۳) انجام گرفت و دریافت که رابطه‌ای مثبت و معنادار بین حمایت اجتماعی ادراک‌شده با کارکردهای خانواده وجود دارد و هر چه حمایت‌های اجتماعی افزایش یابد، میزان اضطراب اجتماعی در آنان کاهش می‌یابد و عملکرد آنان در سطح خانواده و اجتماع افزایش می‌یابد، هماهنگ است، اما با پژوهش (۲۴) که نشان داد بین حمایت اجتماعی و زیر مقیاس‌های آن در کارکرد خانواده رابطه منفی و معناداری وجود دارد، همخوانی ندارد. در تبیین یافته فوق می‌توان گفت که حمایت اجتماعی در همه حال می‌تواند، سپری در مقابل حوادث و رویدادهای فشارزایی باشد که افراد تجربه می‌کنند. همچنین حمایت اجتماعی در افراد موجب می‌شود که

در جدول ۴ نتایج آزمون تحلیل واریانس به منظور بررسی مدل رگرسیونی ارائه شده آورده شده است. بر اساس نتایج مندرج در جدول، مقدار F بدست آمده برابر با ۹/۶۱۷ می‌باشد که در سطح آلفای کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است که نشان می‌دهد الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی ادراک شده قادرند تغییرات مربوط به متغیر کارکرد خانواده را به خوبی تبیین نمایند و نشان دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است، برای بررسی دقیق‌تر و پیش بینی کارکرد خانواده توسط مؤلفه‌های هر یک از متغیرهای پیش بین نتایج آن در جدول ۵ ارائه شده است:

در جدول ۵ نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون همزمان برای پیش بینی کارکرد خانواده از طریق مؤلفه‌های الگوهای ارتباطی و همچنین حمایت اجتماعی ادراک شده آورده شده است. بر اساس مندرجات جدول، این مؤلفه‌ها، به شکل معنی داری کارکرد خانواده را پیش بینی می‌نمایند. با توجه به مقدار آماره تحمل که از مقدار برش ۰/۱ بیشتر است و آماره تراکم عاملی (VIF) که از مقدار برش ۱۰ کمتر است، نتیجه می‌شود که از مفروضه هم خطی، تخطی صورت نگرفته است. در مدل نهایی، مقدار ضریب رگرسیونی استاندارد شده (Beta) برای متغیر همنوایی برابر با ۰/۲۷، گفت و شنود برابر با ۰/۲۵ و برای خانواده برابر با ۰/۱۳ و دوستان برابر با ۰/۲۶ است. با توجه به مقدار آماره‌های t بدست آمده که در سطح آلفای ۰/۰۵ معنی دار می‌باشد، فرضیه پژوهش مورد تأیید قرار گرفته و نتیجه می‌گیریم که این مؤلفه‌ها می‌توانند به شکل معنی داری کارکرد خانواده را پیش بینی نمایند.

بحث

هدف این پژوهش پیش بینی کارکرد خانواده بر مبنای الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی ادراک شده در دانشجویان متأهل پرستاری دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان بود. اولین یافته پژوهش نشان داد که بین مؤلفه‌های الگوهای ارتباطی با کارکردهای خانواده رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین مؤلفه‌های الگوهای ارتباطی (همنوایی و گفت‌وگوشنود) قادر به پیش بینی کارکرد خانواده هستند. از این یافته این‌گونه استنباط می‌توان نمود که هر چه میزان گفت‌وگوشنود و همنوایی زوجین در ارتباطات، افزایش یابد، کارکردهای خانواده افزایش می‌یابد. نتیجه به‌دست‌آمده در راستای مطالعات مشابه پیشین (۵-۷) هست. در همین راستا نتایج مطالعه کاشفی و حمیدی طوقانی (۱۹)، نیز نشان داده شد که بین الگوهای ارتباطی اجتناب متقابل و توقع کناره‌گیری با کارکرد خانواده رابطه منفی و معنادار و بین الگوی

که جهت راستی آزمایشی نتایج پژوهش، به انجام پژوهش در سایر اقشار و جوامع پرداخته شود.

نتیجه‌گیری

به طور کلی نتایج نشان داد بین مؤلفه‌های الگوهای ارتباطی و حمایت اجتماعی ادراک شده با کارکرده خانواده رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. و مؤلفه‌های گفت و شنود، همنوایی، حمایت خانواده و دوستان می‌توانند به شکل معنی داری کارکرد خانواده را پیش بینی نمایند.

سپاسگزاری

از کلیه دانشجویان دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس و دیگر کسانی که در این زمینه ما را همیاری کردند نهایت تقدیر و تشکر را داریم.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچگونه تضاد منافی برای این پژوهش وجود ندارد.

افراد احساس ارزشمندی کنند و اعتمادبه‌نفس آنان بیشتر شود و زمینه ارتباطات بیشتر را در فرد فراهم می‌کند (۲۵). همچنین حمایت اجتماعی باعث می‌شود که فرد احساس کند که موردعلاقه و احترام دیگران است و همین امر موجب می‌شود که فرد در مقابل با فشارهای محیطی زندگی توان مقابله بیشتری داشته باشد، درنتیجه مجموع عوامل فوق موجب می‌شود که کارکرد خانواده افزایش یابد (۱۰). از محدودیت‌های پژوهش حاضر عدم وجود کنترل برای متغیرهای مداخله‌گر از جمله شیوه‌های تربیتی والدین و عوامل وراثتی که پژوهشگر قادر به کنترل آن‌ها نبوده است و محدود بودن جامعه آماری پژوهش حاضر به دانشجویان متأهل پرستاری دانشگاه هرمزگان می‌توان اشاره کرد که درنتیجه تعمیم نتایج به سایر دانشجویان باید با احتیاط صورت پذیرد. لذا پیشنهاد می‌شود کارگاه‌هایی در باب بررسی الگوهای ارتباطی برگزار شود و آگاهی‌های لازم به دانشجویان داده شود. با توجه به اهمیت حمایت اجتماعی ادراک شده در دانشجویان و اثراتی که بر کارکرد آنان در خانواده می‌گذارد. این قبیل دانشجویان شناسایی شوند و با شرکت دادن آن‌ها در جلسات گروهی آموزش‌های لازم بتوانیم عملکرد آن‌ها را در سطح خانواده بهبود ببخشیم. در پایان پیشنهاد می‌شود

References

1. Grzywacz JG, Frone MR, Brewer CS, Kovner CT. Quantifying work-family conflict among registered nurses. *Res Nurs Health*. 2006;29(5):414-26. DOI: [10.1002/nur.20133](https://doi.org/10.1002/nur.20133) PMID: [16977647](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16977647/)
2. Matthews JS, Marulis LM, Williford AP. Gender processes in school functioning and the mediating role of cognitive self-regulation. *J Appl Dev Psychol*. 2014;35(3):128-37. DOI: [10.1016/j.appdev.2014.02.003](https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.02.003)
3. Silburn SR, Blair E, Griffin JA, Zubrick SR, Lawrence DM, Mitrou FG, et al. Developmental and environmental factors supporting the health and well-being of Aboriginal adolescents. *Int J Adolesc Med Health*. 2007;19(3):345-54. PMID: [17937151](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17937151/)
4. Koerner AF, Fitzpatrick MA. Family communication patterns theory: A social cognitive approach. *Engaging Theor Fam Commun*. 2006:50-65.
5. Shariat A, Malekpour M, Ghamarani A. The Effectiveness of Couple Communication Patterns Training on the Performance of Families with ADHD Children. *Psychol Except Individ*. 2015;5(17):1-25.
6. Thanagooii M, Janbozorgi M, Mahdavian A. The relationship between communication patterns of couples with marital satisfaction. *Islam Psychol*. 2011;5(9):57-77.
7. Razmjoei R, Khosravi S. The role of family communication patterns in public health and academic achievement of children. The first National Conference on Social Determinants of Health Student; Tehran: University of Medical Sciences; 2010. p. 28-36.
8. Sarafino E. Using health services. *Health psychology*. New York: John Wiley & Sons; 1998.
9. Morrison V, Bennett P. An introduction to health psychology: Pearson Education; 2009.
10. Souri A, Ashoori J. The relationship between perceived social support, psychological hardiness and family communication patterns with quality of life among patients with type II diabetes. *J Diabetes Nurs*. 2015;3(2):53-65.
11. Rafiee S, Toozandehjani H, Ahooei MR. Relationship of Lifestyle and Social Support with Marital Satisfaction of Elderly. *Salmand*. 2016;11(2):226-33. DOI: [10.21859/sija-1102226](https://doi.org/10.21859/sija-1102226)
12. Karimi L. Do Female and Male Employees in Iran Experience Similar Work-Family Interference, Job, and Life Satisfaction? *J Fam Issues*. 2008;30(1):124-42. DOI: [10.1177/0192513x08324973](https://doi.org/10.1177/0192513x08324973)
13. Epstein NB, Baldwin LM, Bishop DS. THE McMASTER FAMILY ASSESSMENT DEVICE*. *J Marit Fam Ther*. 1983;9(2):171-80. DOI: [10.1111/j.1752-0606.1983.tb01497.x](https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1983.tb01497.x)
14. Zadeh Mohammadi A, Malek Khosravi G. Preliminary Study of Psychometric Properties and Validation of a Scale to assess family functioning. *J Fam Res*. 2006;2(5):69-89.
15. Keshtkaran T. The Relationship Between Family Communication Pattern Whith Resiliency Among Students of Shiraz University. *Know Res App Psychol*. 2009;11(39):43-53.
16. Vaux A, Phillips J, Holly L, Thomson B, Williams D, Stewart D. The social support appraisals (SS-A) scale: Studies of reliability and validity. *Am J Commun Psychol*. 1986;14(2):195-218. DOI: [10.1007/bf00911821](https://doi.org/10.1007/bf00911821)
17. Yalla M, Abedini M, Hassanzadeh R. Comparison of social support in brain tumor patients and healthy subjects. *Int Res J Appl Basic Sci*. 2013;14(43.8):14.

18. Maleki Pirbazari M, Nouri R, Sarami G. Social support and depression symptoms: the mediating role of self efficacy. *Contemp Psychol*. 2011;6(2):26-34.
19. Kashefi Z, Hamidi Toghchi M. Relationship between family communication patterns and emotional cognitive regulation with the function of the family of couples in Isfahan. *Fourth International Conference on Science and Engineering; Italy2017*. p. 22-39.
20. Daryabar J. Relationship between personality traits and family communication patterns with family functioning in couples in Darab. *Marvdasht: Islamic Azad University of Marvdasht*; 2015.
21. Meunier JC, Roskam I, Stievenart M, van de Moortele G, Browne DT, Kumar A. Externalizing behavior trajectories: The role of parenting, sibling relationships and child personality. *J Appl Dev Psychol*. 2011;32(1):20-33. [DOI: 10.1016/j.appdev.2010.09.006](https://doi.org/10.1016/j.appdev.2010.09.006)
22. Fitzpatrick MA, Ritchie LD. Communication Schemata Within the Family. *Hum Commun Res*. 1994;20(3):275-301. [DOI: 10.1111/j.1468-2958.1994.tb00324.x](https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1994.tb00324.x)
23. Wong A. Stress & miscarriage & infertility. *Biol Psychophysiol*. 2004;1(2):147-57.
24. Amiri M. The Relationship between Familial performance, Social support and Demographic variables with Parenting Stress and Mental Health among Parents of Deaf children. 2017;10(4):63-75.
25. Atarodi S. The study of the relationship between perceived social support and self-esteem among medical students of Isfahan University of Medical Sciences. *Isfahan Isfahan University of Medical Sciences*; 2006.

Archive of SID